

## АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА ПРАЦЫ

**Тэма:** Архіў вялікіх князеў літоўскіх у 1392–1440 гг.: гісторыя і дакументальны склад.

**Ключавыя словы:** архіў вялікіх князеў літоўскіх, вялікакняскі архіў, дакументальны склад, Вітаўт, Свідрыгайла, Жыгімонт.

**Мэта працы:** высвятленне гісторыі архіва вялікіх князеў літоўскіх у 1392–1440 гг. і яго стану як сукупнасці дакументаў, адклаўшыхся ў выніку дзейнасці вялікіх князеў літоўскіх Вітаўта, Свідрыгайла і Жыгімонта.

**Аktуальнасць даследавання** палягае ў тым, што ў беларускай нацыянальнай гістарыяграфіі адсутнічае комплекс прац, якія б дазвалялі назапашваць новыя веды і падыходы да навуковай рэфлексіі над архіўнымі працэсамі кан. XIV – п. п. XV ст., якія адбываліся ў ВКЛ, а таксама значнай колькасцю прабелаў у дакументальным складзе архіва вялікіх князеў літоўскіх.

**Аб’ект даследавання:** архіў вялікіх князеў літоўскіх у 1392–1440 гг. як збор дакументаў, створаных ў выніку дзейнасці манархаў ВКЛ за пазначаны перыяд.

**Прадмет:** гісторыя фарміравання, дакументальны склад і стан захавання дакументаў архіва вялікіх князеў літоўскіх за 1392–1440 гг.

**Вынікі даследавання і іх навізна:** у ходзе даследавання былі вызначаны асноўныя перыяды фарміравання архіва вялікіх князеў літоўскіх, пачынаючы ад часу кіравання Вітаўта да Жыгімонта Кейстутавіча, былі выяўлены раней невядомыя, або слаба ўведзеныя ў навуковы ўжытак крыніцы рэканструкцыі архіва, а таксама дакументы, што з’яўляліся ўласна адзінкамі архіўнага захоўвання архіва, якія зараз складаюць архіўныя фонды ў краінах Заходняй і Усходняй Еўропы: Германіі, Польшчы і Расіі. Акрамя гэтага была падлічана колькасць дакументаў архіва і пазначаны накірункі пошуку страчаных адзінак архіўнага захавання. Усё выйшэпералічанае дазваляе сцвярджаць аб адмысловым статусе вялікакняскага архіва ў сацыяльнай прасторы, як атрыбуце вялікакняскай улады і ідэнтыфікацыйным маркеры суверэнітэту ВКЛ як дзяржавы.

**Структура і аб’ём дысертацыі:** навуковая праца складаецца з рэферату на трох мовах, спісу умоўных скарачэнняў і абазначэнняў, чатырох глаў, заключэння, спісу выкарыстаных крыніц і літаратуры, а таксама трох дадаткаў. Агульны аб’ём працы складае 99 старонак. Спіс выкарыстаных крыніц і літаратуры ўтрымлівае 196 пазіцый, дадаткаў – 6 старонак.

## ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

**Тема:** Архив великих князей литовских 1392–1440 гг.: история и документальный состав.

**Ключевые слова:** архив великих князей литовских, великокняжеский архив, документальный состав, Витовт, Швитригайло, Жигимонт.

**Цель:** освещение истории архива великих князей литовских в 1392–1440 гг. и его состояния как совокупности документов, отложившихся в результате деятельности великих князей литовских Витовта, Свидригайла и Сигизмунда.

**Актуальность исследования** заключается в том, что в белорусской национальной историографии отсутствует комплекс работ, который позволил бы аккумулировать новые знания и подходы к научной рефлексии архивных процессов. XIV – п. п. XV вв., имевших место в ВКЛ, а также значительное количество пробелов в документальном составе архива великих князей литовских.

**Объект исследования:** архив великих князей литовских 1392–1440 гг. как совокупность документов, возникшая в результате деятельности монархов ВКЛ за обозначенный период.

**Предмет исследования:** история формирования, документальный состав и сохранность документов архива великих князей литовских за 1392–1440 гг.

**Результаты исследования и их новизна:** определены основные этапы формирования архива великих князей литовских, от времени правления Витовта до Жигимонта Кейстуовича, выявлены ранее неизвестные или слабо введенные в научный оборот источники реконструкции архива, а также документы, выступающие единицами архивного хранения великокняжеского архива, которые сейчас составляют архивные фонды Западной и Восточной Европы: Германии, Польши и России. Кроме того, было подсчитано количество архивных документов и указаны направления поиска утраченных единиц архивного хранения. Все вышеизложенное позволяет утверждать об особом статусе великокняжеского архива, как атрибута великокняжеской власти и одного из идентификационных маркеров суверенитета ВКЛ как государства.

**Структура и объем диссертации:** исследовательская работа состоит из аннотации на трех языках, списка сокращений и обозначений, четырех глав, заключения, списка источников и литературы, трех приложений. Общий объем работы составляет 99 страниц. Список использованных источников и литературы содержит 196 наименований, приложения – 6 страниц.

## GENERAL CHARACTERISTICS OF THE WORK

**Topic:** The archive of the Grand Dukes of the Lithuania in 1392–1440: history and documentary content.

**Keywords:** archive of the Grand Dukes of Lithuania, Grand Ducal archive, documentary content, Vitovt, Svitrigailo, Sigismund.

**Purpose:** to highlight the history of the archive of the Grand Dukes of Lithuania in 1392–1440 and its condition as a set of documents deposited as a result of the activities of the Grand Dukes of Lithuania Vitovt, Svidrigail and Sigismund.

**The relevance of the study** is that in the Belarusian national historiography there is no set of works that would allow to accumulate new knowledge and approaches to the scientific reflection of archival processes. XIV - p. P. XV centuries., Which took place in the GDL, as well as a significant number of gaps in the documentary archive of the Grand Dukes of Lithuania.

**Object of the research:** archive of the Grand Dukes of Lithuania as a complex of documents.

**Subject of the research:** history of formation, documentary content and preservation of documents of the archive of the Grand Dukes of Lithuania for 1392–1440.

**The results of the study and their novelty:** the main periods of formation of the archives of the Grand Dukes of Lithuania, from the reign of Vitovt to Sigismund Keistutovich, identified previously unknown or poorly introduced sources of reconstruction of the archive, as well as documents funds of Western and Eastern Europe: Germany, Poland and Russia. In addition, the number of archival documents was counted and the directions of searching for lost archival storage units were indicated. All the above allows us to assert the special status of the Grand Ducal archive in the social space, as an insignia of the Grand Ducal power and one of the identification markers of the sovereignty of the GDL as a state.

**Structure and scope of the dissertation:** the research work consists of an abstract in three languages, a list of abbreviations and notations, four chapters, a conclusion, a list of sources and literature, three appendices. The total volume of the work is 99 pages. The list of used sources and literature contains 196 titles, appendices – 6 pages.